

СПРАВА «ШУМАНСЬКИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF SHUMANSKYI v. UKRAINE)

(заява № 70579/12)

Стислий виклад рішення від 08 жовтня 2020 року

05 вересня 2008 року працівники Кіцманського районного відділу міліції затримали заявника у зв'язку з нецензурною лайкою у громадському місці. Того ж дня Кіцманський районний суд Чернівецької області визнав заявника винним у адміністративному правопорушенні за дрібне хуліганство та наклав на нього стягнення у вигляді адміністративного арешту на строк три доби. Протягом цього періоду заявник тримався під вартою у Кіцманському районному відділі міліції.

Згідно з твердженнями заявника йому не пояснили підстави для затримання, і після нього працівники міліції піддали його жорсткому поводженню з метою змусити зізнатися у вчиненні розбою та вбивства. Також заявник стверджував, що не надавав жодних показань і не підписував «пояснення».

08 вересня 2008 року щодо заявника та ще двох осіб було порушено кримінальну справу за підозрою у вчиненні розбою та вбивства. Пізніше ці особи ввізнали заявника як співучасника. З огляду на це і закінчення строку адміністративного арешту заявника допитали та перевели до Чернівецького ізолятора тимчасового тримання. Перед прийняттям туди його доставили до обласної лікарні, де діагностували тілесні ушкодження.

Згодом заявнику було призначено захисника, який звернувся до прокуратури зі скаргою на жорстоке поводження з заявником і просив негайно провести судово-медичну експертизу. У висновку експерта було вказано, що заявник зазнав тілесних ушкоджень під час тримання у районному відділі міліції. Прокуратура Кіцманського району відмовила у порушенні кримінальної справи щодо працівників міліції, вказавши на відсутність доказів завдання заявнику тілесних ушкоджень працівниками міліції.

17 липня 2009 року Апеляційний суд Чернівецької області визнав заявника винним у вчиненні розбою, але виправдав у скоєнні вбивства. Заявнику обрали покарання у виді позбавлення волі на строк тринадцять років з конфіскацією всього належного йому майна. Суд посилався, зокрема, на «пояснення» заявника та його зізнавальні показання. Твердження заявника про те, що його змусили надати зізнавальні показання, було відхилене як необґрунтоване.

Заявник оскаржив вирок, стверджуючи, що він ґрунтувався на непереконливих доказах, зібраних з грубими порушеннями кримінально-процесуального законодавства. Верховний Суд України скасував вирок та направив справу до суду першої інстанції на новий розгляд в іншому складі суду. Проте новий розгляд справи у підсумку залишив вирок без змін.

Заявник скаржився до Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) за статтю 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на жорстоке поводження з ним працівників міліції та непроведення ефективного розслідування на національному рівні у зв'язку з цим. Він також скаржився за пунктом 1 статті 5 Конвенції, що тримання його під вартою у період з 05 до 08 вересня 2008 року було незаконним. Насамкінець, заявник скаржився за пунктом 1 та підпунктом «с» пункту 3 статті 6 Конвенції на несправедливий судовий розгляд, за результатами якого його було визнано винним у вчиненні вбивства та розбою.

Європейський суд констатував порушення як матеріального, так і процесуального аспекту статті 3 Конвенції. Зокрема, Європейський суд вказав, що висновки Кіцманської прокуратури щодо моменту отримання та можливого походження тілесних ушкоджень заявника можна охарактеризувати лише як явно необґрунтовані. Також Європейський суд встановив, що перевірка тверджень заявника національними органами влади здійснювалась без порушення кримінального провадження, що не відповідає принципам ефективності. Європейський суд зробив висновок, що заявнику було відмовлено в ефективному розслідуванні його небезпідставної скарги на жорстоке поводження працівників міліції.

Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції було встановлено з огляду на те, що адміністративний арешт заявника насправді був частиною тримання його під вартою під час досудового слідства як підозрюваного в кримінальній справі, але його процесуальні права як підозрюваного забезпечені не були.

Крім цього, Європейський суд вказав, що визнання допустимими доказами показання, отримані в результаті катування або жорстокого поводження з метою встановлення відповідних фактів у кримінальному провадженні, призводить до несправедливості провадження в цілому. Також було зазначено, що заявник почав отримувати правову допомогу лише через чотири дні після затримання. З огляду на зазначене Європейський суд констатував порушення пункту 1 та підпункту «с» пункту 3 статті 6 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* прийнятими скарги за статтею 3, пунктом 1 статті 5 та пунктом 1 і підпунктом «с» пункту 3 статті 6 Конвенції;

2. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати прийнятність та суть решти скарг у заяві;

3. *Постановляє*, що було порушено матеріальний аспект статті 3 Конвенції у зв'язку з жорстоким поводженням із заявником працівників міліції;

4. *Постановляє*, що було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції у зв'язку з непроведенням ефективного розслідування на національному рівні за твердженнями заявника про жорстоке поводження працівників міліції;

5. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції у зв'язку з триманням заявника під вартою у період з 05 до 08 вересня 2008 року;

6. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 і підпункт «с» пункту 3 статті 6 Конвенції під час провадження, за результатами якого заявника було визнано винним у вчиненні розбою та вбивства;

7. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 16 000 (шістнадцять тисяч) євро в якості відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

8. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».